

Gemeente Kerkrade

Rol van de gemeenteraad bij Risicomanagement

Kerkrade
28 november 2023
Lotte Tholen en Rein-Aart van Vugt

- Risicobeheersing

Risicomanagement:

Risicomanagement:

Het is niet van financiën of concerncontrol. Het is van de gehele organisatie en het college.

Het gaat in essentie om:

1. Het niet halen van doelstellingen.
2. Financiële risico's.

En hou het bij die twee!?

Risicomanagement:

Het gaat om het instrumentarium.
Het gaat zeker ook over risicocultuur

Systeem van risicomanagement is bedrijfsvoering

= Domein van college van burgemeester en wethouders

De gemeenteraad stelt kaders waaraan dit systeem moet voldoen en controleert of het college hier aan heeft voldaan.

Algemeen:

= financiële verordening art. 212 Gemeentewet

Specifiek:

= Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicomanagement

- Incidenteel
- Structureel

Risico's

- Economisch
- Juridisch
- Milieu
- Financiële verhouding
- Garantieverplichtingen
- Wanbetaling
- Claims
- Schade

Samenloop
van risico's

Weerstandsvermogen

Weerstandscapaciteit

- Algemene reserve
- Onbenutte belastingcapaciteit
- Stille reserves
- Post onvoorzien/stelposten
- Winst grondexploitatie
- Bestemmingsreserves voor risico's

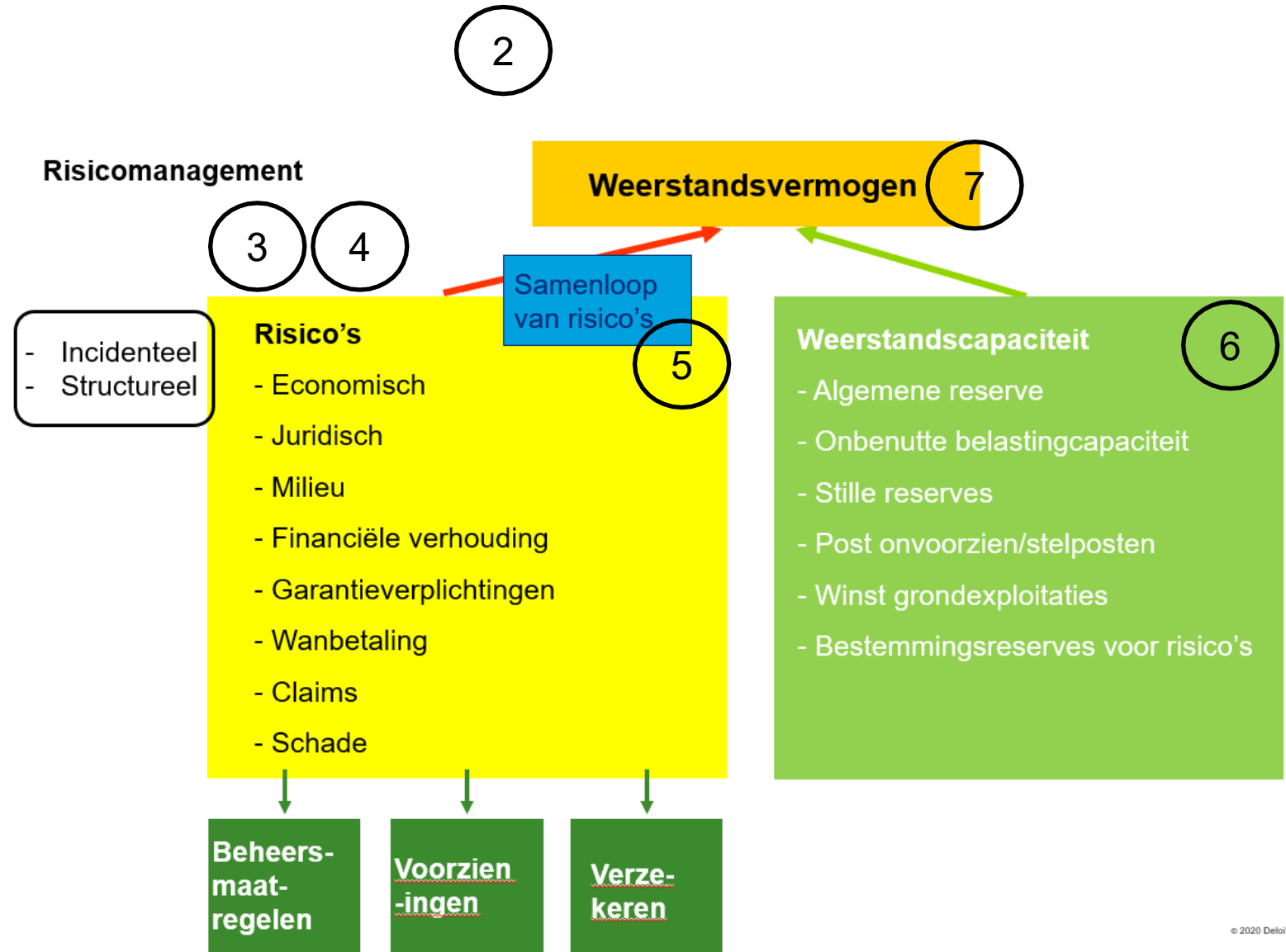
**Beheers-
maat-
regelen**

**Voorzien-
ing**

**Verze-
keren**

Kaders van de raad:

1. Financieel beleid
2. Risicohouding
3. Doelstelling risicomanagement
4. Richtlijnen voor:
 - inventarisatie (netto/bruto)
 - onderscheid incidenteel/structureel
 - methodiek kwantificeren
 - specifieke risico's, specifieke 'buffer'
 - rapporteren
5. Gewenste zekerheid dat risico's kunnen worden opgevangen
6. Opbouw weerstandscapaciteit
7. Ondergrens/bovengrens weerstandsvermogen

1

2

3

1. Financieel beleid: Financiële verordening, Begroting, Voorjaarsnota
2. Risicohouding:
3. Doelstelling risicomanagement:

De gemeente Kerkrade neemt op die schaal als (gewenst) risicoprofiel een middenpositie in: risico's worden voor zover mogelijk vermeden of afgedekt. Anderzijds moet een ondernemende gemeente risico's durven te nemen en kan het vormen van reserves geen doel op zich zijn

4

5

4. Richtlijnen voor:
 - inventarisatie (netto/bruto)
 - onderscheid incidenteel/structureel
 - methodiek kwantificeren
 - specifieke risico's, specifieke 'buffer'
 - rapporteren
5. Gewenste zekerheid dat risico's kunnen worden opgevangen

Jaarrekening 2022

bedragen * € 1.000	
Risico's	
Algemene uitkering (excl.SD)	1.600
Sociaal domein	1.400
Ontwikkelings-bedrijf Kerkrade (OBK)	0
Stadion (PLS) / Roda JC Kerkrade	1.600
Beheer kapitaalgoederen	1.100
Algemeen	2.000
Totaal	7.700

Begroting 2024

Bedrag * € 1.000	
Risico's	
Algemene uitkering	1.600
Sociaal domein	1.200
Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade (OBK)	0
Parkstad Limburg Stadion (PLS) / Roda JC Kerkrade	1.600
Beheer kapitaalgoederen	1.200
Algemeen	1.500
Totaal	7.100

Algemene uitkering

Toelichting

Het Rijk brengt jaarlijks voor het gemeentefonds drie circulaire's uit: in mei, september en december. Soms zijn er ook berichten tussendoor. De circulaire's hebben gevolgen voor de gemeentefinanciën. Deze gevolgen worden berekend en opgenomen in de meerjarenbegroting. Een circulaire kan leiden tot tegenvallers of meevallers. De verschillen zijn soms groot. De bevrozing van het volume-accres (het deel van de algemene uitkering ter compensatie van meer/ minder uitgaven van het Rijk) voor de jaren 2022 t/m 2025 en de nieuwe financieringssysteem vanaf 2026 moeten zorgen voor meer stabiliteit.

Bestaande dekking

Bij de berekeningen van de AU wordt uitgegaan van actuele basisgegevens.

De omvang van de algemene uitkering loopt gelijk met de ontwikkeling van de uitgaven van de verschillende ministeries. Als de uitgaven van de ministeries stijgen, groeit het gemeentefonds mee. Als de uitgaven van de ministeries dalen door bijvoorbeeld bezuinigingen, dan krimpt het gemeentefonds. Dit

wordt de "samen-trap-op-trap-af"-systematiek genoemd. De schommelingen houden vooral hiermee verband.

Als sprake is van financiële tegenvallers op de korte termijn, is het voor de gemeente moeilijker om nog met oplossingen te komen. Bij financiële tegenvallers op de lange termijn is dit beter mogelijk. Daarom houden wij in het weerstandsvermogen rekening met een bedrag om dit risico (voor de korte termijn) af te dekken.

Kwantificeren (rest)risico

In lijn met de historische negatieve schommelingen gaan wij uit van een bedrag van afgerond € 1,6 miljoen. Dit is ongeveer 2% van de recente algemene uitkering.

- Herkent u deze risico's?
- Mist u risico's?
- Hoe komt de inschatting van het restrisico op u over?

4

5

Bijlage 2 vanaf blz. 172:

- Bedrijfsvoering
- Demografische ontwikkeling
- Subsidies
- Financiering
- Verbonden partijen
- Gewaarborgde geldleningen

Gewaarborgde geldleningen

Toelichting

In het verleden zijn aan woningcorporaties en particulieren garanties verleend op hun sociale woningbezit. Dit was bepaald vanuit de wet. Het begrote totaalbedrag aan nog open garanties bedraagt eind 2022 voor de corporaties € 239 miljoen en voor de particulieren € 1,5 miljoen. Het risico bestaat dat de woningcorporaties of particulieren niet betalen doordat ze bijvoorbeeld failliet gaan.

Bestaande maatregelen

Een garantie wordt verleend voor een sociale woning. De woning is dan het onderpand. Dat betekent dat als niet betaald wordt, de gemeente dat pand krijgt. De afgelopen jaren is het bedrag aan uitstaande garanties gedaald. Door aflossingen wordt het risico kleiner en neemt de waarde van het onderpand ten opzichte van de garantie toe. Er is bovendien een landelijk waarborgfonds waar de gemeente terecht kan als niet wordt afgelost. De woningcorporaties voeden dit fonds. Tot slot hebben de drie woningcorporaties die in Kerkrade actief zijn, HeemWonen, Wonen Limburg en WonenZuid, een eigen vermogen van ruim € 4 miljard. Dit is aanzienlijk. Volgens BsGW bedroeg de WOZ-waarde van het woningbezit specifiek in Kerkrade van deze corporaties € 880 miljoen in 2021. Dit is ruim voldoende om de uitstaande garanties te dekken.

Kwantificering (rest)risico

Niet van toepassing.

a. Herkent u deze risico's?

b. Mist u risico's?

6

7

6. Opbouw weerstandscapaciteit
7. Ondergrens/bovengrens weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit wordt onderscheiden in een incidentele en structurele component.

Onder de incidentele component wordt verstaan:

- de algemene reserve
- de post onvoorzien incidenteel
- de stille reserves
- de incidentele begrotingsruimte.

Uitgangspunt is dat de bestemmingsreserves niet worden gekwalificeerd als incidentele weerstandscapaciteit.

Onder de structurele component wordt verstaan:

- de onbenutte belastingcapaciteit
- de post onvoorzien structureel
- de structurele begrotingsruimte.

Wat vindt u van deze opbouw van de weerstandscapaciteit ?

6

7

Algemene Reserve

<i>Bedrag * € 1.000 per ultimo jaar</i>	2024	2025	2026	2027
Algemene Reserve	7.965	8.715	9.465	10.215
Algemene Reserve OBK	1.250	1.250	1.250	1.250
Reserve exploitatie (<i>vrije ruimte</i>)	2.855	5.280	5.280	5.280
Totaal	12.070	13.632	14.382	15.132

	2024	2025	2026	2027
Ratio weerstandsvermogen	1.6	1.7	1.5	1.6

Waarderingscore	Ratio	Betekenis
A	≥ 2.0	Uitstekend
B	$1.4 < 2.0$	Ruim voldoende
C	$1.0 < 1.4$	Voldoende
D	$0.8 < 1.0$	Matig
E	$0.6 < 0.8$	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

6

7

	2024	2025	2026	2027
Ratio weerstandsvermogen	1.6	1.7	1.5	1.6

Waarderingscore	Ratio	Betekenis
A	≥ 2.0	Uitstekend
B	$1.4 < 2.0$	Ruim voldoende
C	$1.0 < 1.4$	Voldoende
D	$0.8 < 1.0$	Matig
E	$0.6 < 0.8$	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

Classificatie is gekozen.

Wenst u streefwaarden te benoemen (ondergrens en bovengrens) ?

Kengetal	2019	2020	Begroting 2021	2021	Begroting 2022	2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Landelijk gemiddelde 2021	VNG- Norm Goed	VNG- Norm Onvol- doende
Netto Schuldquote ①	79%	74%	109%	75%	101%	67%	99%	102%	47%	< 90%	> 130%
Solvabiliteit ②	14%	16%	10%	18%	14%	20%	12%	12,6%	36%	> 50%	< 20%
Structurele exploitatie-ruimte ③	- 0,8%	2,9%	0,4%	4,7%	1,6%	0,9%	0,1%	0,8%	2,9%	> 0%	< 0%
Grondexploitatie	- 0,6%	-/- 0,5%	-/- 0,2%	-/- 0,4%	0%	-/- 0,8%	0%	-/- 1,1%	7,6%	< 20%	> 35%
Belastingcapaciteit ④	102,5%	102,7%	112,4%	109,6%	107,3%	111,6%	104,4%	n.n.b.	102,7%	< 95%	> 105%
Weerstandratio ⑤	1,3	1,4	1,1	1,5	1,6	1,4	1,7	1,6	N.b.		

Waar moet het (volgens ons) om draaien:

Het gaat erom hoe snel een gemeente op de actuele en dynamisch opgaven en bijhorende lasten kan inspelen (**wendbaarheid**, flexibiliteit, beïnvloedbaarheid) en hoeveel financiële buffers (**weerbaarheid**) zijn nodig om voldoende wendbaar te zijn.

Hoe kunnen ook incidentele gelden (de sterke financiële positie) bijdragen om op de actuele opgaven en bijhorende lasten in te spelen en de financiële huishouding daar op af te stemmen.

Kortom: Wat wilt u bereiken voor de inwoners, monitor de ontwikkelingen en onzekerheden en welke wendbaarheid en weerbaarheid past daar voor uw gemeente bij.

**Bezuinigen met goedgevulde reservepotten?
Dat kan anders**
Het failliet van structureel financieel evenwicht?
 Katie Zwetsloot en Rein-Aart van Vugt¹